

Onderwerp: Herstructureringsplan Presikhaaf Bedrijven

Ons kenmerk: 12rv000022

Programma(speerpunt): Leren & Werken

Nummer: **7**

Elst, 6 maart 2012

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Voor 30 april 2012 dient het herstructureringsplan ingediend te worden bij het ministerie van SZW. Onderdeel van het plan is het uitwerken van een scenario waarin zichtbaar wordt gemaakt wat de voorgenomen ambities en maatregelen zijn om de omvorming van de sociale werkvoorziening te bekostigen. Het Algemeen Bestuur van Presikhaaf Bedrijven heeft de directie de opdracht gegeven het scenario uit te werken, waarin het bedrijf wordt gesplitst in twee entiteiten: een beschut werken-bedrijf en een plaatsingsbedrijf. In de aanbiedingsbrief van de herstructureringsfaciliteit moet zichtbaar worden gemaakt dat voorgenomen ambities en maatregelen zijn besproken met de gemeenteraad. Gezien de grote (financiële) impact die Presikhaaf Bedrijven op de gemeente heeft, willen wij uw Raad bij de besluitvorming betrekken.

2. Waarom naar de raad

In de aanvraag voor de herstructureringsfaciliteit is door het ministerie van SZW bepaald dat over de aanvraag en daarmee dus ook over het toekomstscenario door het college een besluit genomen dient te worden. Gezien de grote (financiële) impact die Presikhaaf Bedrijven op de gemeente heeft, willen wij uw Raad bij de besluitvorming betrekken. Dit is tevens voorwaarde voor de aanvraag van de herstructureringsfaciliteit: in de aanbiedingsbrief moet "zichtbaar worden gemaakt dat voorgenomen ambities en maatregelen zijn besproken met de gemeenteraad". Wij vragen uw raad dan ook in te stemmen met het gekozen scenario.

Een gemeenschappelijke regeling kan zelf een aanvraag indienen, mits ze daartoe gemachtigd is door de deelnemende Colleges van B&W. Het bestuur van Presikhaaf Bedrijven heeft in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 16 februari 2012 voorgesteld om hem te machtigen namens de deelnemende gemeenten om de aanvraag in te dienen. Op voorwaarde dat uw Raad instemt het gekozen scenario, zal het college instemmen met het verzoek om machtiging van Presikhaaf Bedrijven.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Om in aanmerking te komen voor de herstructureringsfaciliteit moet het herstructureringsplan voor 30 april 2012 ingediend worden bij het ministerie. Wordt het herstructureringsplan niet of niet tijdig genoeg ingediend, dan is er geen recht op de middelen die vanuit de herstructureringsfaciliteit beschikbaar zijn gesteld. Voor Overbetuwe gaat het om een bedrag van € 819.000.

Onderdeel van het plan is het uitwerken van een scenario waarin zichtbaar wordt gemaakt wat de voorgenomen ambities en maatregelen zijn om de omvorming van de sociale werkvoorziening te bekostigen. De portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling afgesproken de herstructureringsfaciliteit binnen Presikhaaf Bedrijven op te pakken en uit te werken. Het is niet aan een enkele

gemeente om de koers van Presikhaaf Bedrijven te bepalen aangezien we deel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling.

Het bestuur van Presikhaaf Bedrijven heeft de directie opdracht gegeven een toekomstvisie uit te werken voor Presikhaaf Bedrijven, waarin het bedrijf wordt gesplitst in twee entiteiten: een beschut werken-bedrijf en een plaatsingsbedrijf. Het beschut werken-bedrijf biedt plaats voor personen die voldoen aan de nieuwe criteria voor een SW-indicatie. De plaatsingsorganisatie richt zich met name op het plaatsen van personen met een verdien capaciteit van ten minste 20% bij reguliere werkgevers, eventueel met ondersteuning.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de zorg en de bekostiging van de huidige SW-populatie en degenen die in de toekomst een SW-indicatie krijgen. Daarnaast is nu reeds bekend dat de rijksvergoeding per SW-plaats drastisch zal worden verlaagd tot € 22.000 terwijl de kosten ca. € 28.000 per plaats bedragen. Voor Overbetuwe komt dit verschil (het negatieve subsidieresultaat) de komende jaren voor het huidige bestand exclusief de wachtlijst uit op ongeveer € 1.380.000 per jaar. Tegen deze achtergrond heeft een eerste verkenning van het Dagelijks Bestuur tot de conclusie geleid dat een aantal mogelijke toekomstscenario's (zoals ook hieronder beschreven) niet als realistisch moet worden beschouwd. Dit met name vanwege de financiële gevolgen.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur op 16 februari 2012 is daarop besloten Presikhaaf Bedrijven de opdracht te geven een toekomstvisie uit te werken voor Presikhaaf Bedrijven, waarin het bedrijf wordt gesplitst in twee entiteiten: een beschut werken-bedrijf en een plaatsingsbedrijf. Het beschut werken-bedrijf biedt plaats voor personen die voldoen aan de nieuwe criteria voor een SW-indicatie. De plaatsingsorganisatie richt zich met name op het plaatsen van personen met een verdien capaciteit van ten minste 20% bij reguliere werkgevers, eventueel met ondersteuning. Vanwege de verplichting ten opzichte van de huidige SW populatie is ook in dit scenario de eerste jaren sprake van aanzienlijke exploitatietekorten.

KPI (x 1.000)	Nu	2015	2020
Subsidie resultaat	- € 4.750	- € 13.304	- € 11.403
Operationeel resultaat	€ 2.778	€ 4.962	€ 7.892
Overig resultaat	€ 1.272	-	-
Exploitatie resultaat	-€ 700	-€ 8.432	- € 3.511

Het exploitatieresultaat van Presikhaaf Bedrijven verslechtert tussen 2012 en 2015 door een daling van het subsidieresultaat. Het exploitatieresultaat verbetert vanaf 2016 door een verbetering van zowel het operationele als subsidieresultaat.

In bijgevoegde notitie geeft Presikhaaf een nadere onderbouwing van het gekozen scenario. Het subsidieresultaat op Beschut Werken is blijvend negatief. Ook het subsidieresultaat van de plaatsingsorganisatie is blijvend negatief. Het exploitatieresultaat van de plaatsingsorganisatie zal naar verwachting op de lange termijn positief zijn. De stip op de horizon ligt in lijn met de koers die in de begroting van 2012 beschreven is en waar uw Raad op 20 december 2011 voorlopig mee ingestemd heeft. Met de nieuwe koers wordt ingezet op het versneld afstoten en afbouwen van bedrijfsactiviteiten in eigen beheer en daarmee tegelijk de betrokken werknemers "buiten" bij reguliere bedrijven en organisaties onder te brengen. Door de herstructurering ontstaat op termijn een bedrijf met een kleinere basisinfrastructuur. De keuze voor splitsing van het bedrijf in twee entiteiten is ook in lijn met het in opdracht van de VNG en Cedris (branche organisatie Wsw) verschenen advies van de commissie Westerlaken. Deze commissie "voor toekomst en transitie sociale werkvoorziening" adviseert onder meer een splitsing aan te

gemeente om de koers van Presikhaaf Bedrijven te bepalen aangezien we deel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling.

Het bestuur van Presikhaaf Bedrijven heeft de directie opdracht gegeven een toekomstvisie uit te werken voor Presikhaaf Bedrijven, waarin het bedrijf wordt gesplitst in twee entiteiten: een beschut werken-bedrijf en een plaatsingsbedrijf. Het beschut werken-bedrijf biedt plaats voor personen die voldoen aan de nieuwe criteria voor een SW-indicatie. De plaatsingsorganisatie richt zich met name op het plaatsen van personen met een verdien capaciteit van ten minste 20% bij reguliere werkgevers, eventueel met ondersteuning.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de zorg en de bekostiging van de huidige SW-populatie en degenen die in de toekomst een SW-indicatie krijgen. Daarnaast is nu reeds bekend dat de rijksvergoeding per SW-plaats drastisch zal worden verlaagd tot € 22.000 terwijl de kosten ca. € 28.000 per plaats bedragen. Voor Overbetuwe komt dit verschil (het negatieve subsidieresultaat) de komende jaren voor het huidige bestand exclusief de wachtlijst uit op ongeveer € 1.380.000 per jaar. Tegen deze achtergrond heeft een eerste verkenning van het Dagelijks Bestuur tot de conclusie geleid dat een aantal mogelijke toekomstscenario's (zoals ook hieronder beschreven) niet als realistisch moet worden beschouwd. Dit met name vanwege de financiële gevolgen.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur op 16 februari 2012 is daarop besloten Presikhaaf Bedrijven de opdracht te geven een toekomstvisie uit te werken voor Presikhaaf Bedrijven, waarin het bedrijf wordt gesplitst in twee entiteiten: een beschut werken-bedrijf en een plaatsingsbedrijf. Het beschut werken-bedrijf biedt plaats voor personen die voldoen aan de nieuwe criteria voor een SW-indicatie. De plaatsingsorganisatie richt zich met name op het plaatsen van personen met een verdien capaciteit van ten minste 20% bij reguliere werkgevers, eventueel met ondersteuning. Vanwege de verplichting ten opzichte van de huidige SW populatie is ook in dit scenario de eerste jaren sprake van aanzienlijke exploitatietekorten.

KPI (x 1.000)	Nu	2015	2020
Subsidie resultaat	- € 4.750	- € 13.304	- € 11.403
Operationeel resultaat	€ 2.778	€ 4.962	€ 7.892
Overig resultaat	€ 1.272	-	-
Exploitatie resultaat	-€ 700	-€ 8.432	- € 3.511

Het exploitatieresultaat van Presikhaaf Bedrijven verslechtert tussen 2012 en 2015 door een daling van het subsidieresultaat. Het exploitatieresultaat verbetert vanaf 2016 door een verbetering van zowel het operationele als subsidieresultaat.

In bijgevoegde notitie geeft Presikhaaf een nadere onderbouwing van het gekozen scenario. Het subsidieresultaat op Beschut Werken is blijvend negatief. Ook het subsidieresultaat van de plaatsingsorganisatie is blijvend negatief. Het exploitatieresultaat van de plaatsingsorganisatie zal naar verwachting op de lange termijn positief zijn. De stip op de horizon ligt in lijn met de koers die in de begroting van 2012 beschreven is en waar uw Raad op 20 december 2011 voorlopig mee ingestemd heeft. Met de nieuwe koers wordt ingezet op het versneld afstoten en afbouwen van bedrijfsactiviteiten in eigen beheer en daarmee tegelijk de betrokken werknemers "buiten" bij reguliere bedrijven en organisaties onder te brengen. Door de herstructurering ontstaat op termijn een bedrijf met een kleinere basisinfrastructuur. De keuze voor splitsing van het bedrijf in twee entiteiten is ook in lijn met het in opdracht van de VNG en Cedris (branche organisatie Wsw) verschenen advies van de commissie Westerlanden. Deze commissie "voor toekomst en transitie sociale werkvoorziening" adviseert onder meer een splitsing aan te

brengen tussen activiteiten op het terrein van Beschermd werk en Werk in een reguliere omgeving.

Wij stellen uw Raad voor het gekozen scenario te onderschrijven. Door de enorme tijdsdruk die op de uitwerking ligt, is het moeilijk in te schatten of de aannames en doorrekeningen volledig realistisch en haalbaar zijn. Wij stellen voor de aangepaste begroting 2012 en meerjarenperspectief te gebruiken om 'de stip op de horizon' nader uit te werken en te toetsen op haalbaarheid. Gezien de vele veranderingen waar Presikhaaf Bedrijven momenteel mee te maken heeft en dat de keuze van het scenario van grote invloed is op de begroting is een aangepaste begroting in het eerste kwartaal van 2012 niet realistisch gebleken. De aangepaste begroting zal in het tweede kwartaal van 2012 aan de Raad aangeboden worden.

De herstructureringsfaciliteit geeft de mogelijkheid om aanpassingen van het plan aan te brengen, bijvoorbeeld op instigatie van de gemeenteraad of omdat er zich anderszins ontwikkelingen voordoen die aanleiding geven tot aanpassing van het plan. Gemeenten maken hiervan dan melding bij de jaarlijkse voortgangsrapportages, waarbij wordt aangegeven wat de consequenties zijn voor de doelstellingen, te nemen maatregelen en de begroting van de herstructurering.

4. Argumenten en alternatieven

Naast de keuze voor een splitsing van Presikhaaf Bedrijven in twee entiteiten zijn er nog drie scenario's mogelijk:

1. Gezamenlijk opheffen van de gemeenschappelijke regeling

Hierbij wordt dan tevens de huidige sociale werkvoorziening ontmanteld. En onder meer gebouwen afgestoten en personeel ontslagen. Een grove inschatting leert dat de kosten van deze operatie kunnen oplopen tot zo'n € 80 tot 100 miljoen, waarvan Overbetuwe ongeveer 7%, of te wel € 5,6 tot € 7 miljoen zal moeten betalen. Vanwege de wettelijke verplichting om een voorziening voor beschut werken in stand te houden zouden gemeenten dan afzonderlijk of samen een nieuw bedrijf kunnen oprichten. Ook gelden garanties voor het zittende bestand: zij blijven in de SW en behouden hun CAO-loon.

2. Uittreden afzonderlijke gemeente

Indien een afzonderlijke gemeente besluit uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling, moeten de achterblijvende gemeenten worden gecompenseerd in de dan oplopende kosten. Er is geen uittredingsregeling voor Presikhaaf Bedrijven. Waarschijnlijk zal de uittreding via een afbouwregeling gaan (een percentage van bijvoorbeeld het eerste jaar 100%, 75% in het tweede jaar van de huidige bijdrage en de eventuele extra begrotingstekorten. Om dezelfde reden als onder 1. moet de uittredende gemeente zelf een voorziening voort beschut werken in het leven roepen en gelden dezelfde garanties voor de huidige Wsw-ers.

3. Sociale werkvoorziening in de huidige vorm continueren

Doorgaan met de sociale werkvoorziening in de huidige vorm betekent in feite accepteren van jaarlijks oplopende tekorten.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

In onderstaande tabel staat de planning ten aanzien van het herstructureringsplan.

Bespreking AB	Februari 2012
Bespreking OR en vakbonden	Maart 2012
Toetsing met gemeenten en werkgever(organisaties)	Maart/April 2012
Toetsing door externe adviseur	Maart/April 2012

Gedetailleerde uitwerking en transitieplan ontwikkeling	Maart/April 2012
Bespreking en vaststelling DB/AB	April/Mei 2012
Start transitietraject	2012/Q2

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

Op 13 en 15 maart 2012 organiseert Presikhaaf Bedrijven informatiebijeenkomsten aan de raden van de deelnemende gemeenten. Doel van de bijeenkomst is een toelichting op de impact en gevolgen van WWNV op de uitvoering van de sociale werkvoorziening en Presikhaaf Bedrijven en de urgentie van de aanvraag voor de Herstructureringsfaciliteit. Tijdens de politieke avond van 20 maart 2012 kunnen we nader ingaan op de gevolgen voor Overbetuwe.

7. Kosten, baten en dekking

Om het transitieproces te ondersteunen is een herstructureringsfaciliteit gecreëerd. Het budget voor de faciliteit is vastgesteld op maximaal 400 miljoen euro. Gemeenten kunnen de middelen uit de faciliteit uitsluitend gebruiken voor de herstructurering van de SW-sector. Dat betekent dat alleen kosten die met de transitie verbonden zijn uit de faciliteit worden gefinancierd. De faciliteit is nadrukkelijk niet bestemd om andere exploitatietekorten af te dekken. De hoogte van de bijdrage voor Presikhaaf Bedrijven is afhankelijk van de omvang van de SW-populatie. Het 'maximale' trekkingsrecht bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven € 11,7 miljoen. Van gemeenten wordt daarbij door het ministerie van SZW een cofinanciering van 25% gevraagd, oftewel € 3,9 miljoen. Voor Overbetuwe is dat € 273.000. Door de in de begroting van 2012 van Presikhaaf Bedrijven reeds verwerkte afwaardering van het onroerend goed en onder meer door diverse frictiekosten is daarmee aan de voorwaarde van cofinanciering voldaan. De totale herstructureringsfaciliteit komt daarmee uit op € 15,6 miljoen.

Naast de bijdrage in de herstructureringskosten, zullen wij als gemeente ook de negatieve exploitatieresultaten moeten opvangen voor zover deze niet door Presikhaaf zelf (via het weerstandsvermogen) kunnen worden opgevangen. In 2015 verwacht Presikhaaf Bedrijven een negatief eigen vermogen van € 30,9 miljoen. Hiervan is al een bedrag van € 7,3 miljoen van de herstructureringsfaciliteit verwerkt. De resterende € 4,4 miljoen uit de herstructureringsfaciliteit wordt in de jaren na 2015 ontvangen en kan in mindering worden gebracht op de € 30,9 mln. De resterende € 26,5 miljoen komt voor rekening van de gemeenten. Voor Overbetuwe komt dat neer op € 1.855.000 omdat wij voor ca. 7% risicodragend zijn. In 2020 verwacht Presikhaaf Bedrijven nog steeds een tekort van € 3,511 miljoen (€ 245.770 voor Overbetuwe). Het ligt in de verwachting dat er de komende jaren structureel geld bij moet.

Vanwege de verplichting ten opzichte van de huidige SW populatie is in het gekozen scenario de eerste jaren ook sprake van aanzienlijke exploitatietekorten. In 2015 verwacht Presikhaaf Bedrijven een exploitatietekort van € 8,4 miljoen, waarvan het Overbetuwse gedeelte ongeveer € 590.240 zal zijn. Deze zullen conform de afspraken van de Gemeenschappelijke Regeling moeten worden afgedekt door de deelnemende gemeenten. Het is mogelijk dit tekort te dekken uit budget WWNV aangezien het Wsw budget vanaf 1 januari 2013 onderdeel uitmaakt van het Participatiebudget. Dit gaat dan wel ten koste van de re-integratieactiviteiten van de andere doelgroepen die onder het Participatiebudget vallen. Ook is gezien de bezuinigingen op het Participatiebudget dit budget in 2015 niet voldoende om te voldoen aan de Wsw verplichtingen. Binnen de gemeentelijke begroting zal naar (forse) aanvullende dekkingsmiddelen gezocht moet worden.

Gedetailleerde uitwerking en transitieplan ontwikkeling	Maart/April 2012
Bespreking en vaststelling DB/AB	April/Mei 2012
Start transitietraject	2012/Q2

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

Op 13 en 15 maart 2012 organiseert Presikhaaf Bedrijven informatiebijeenkomsten aan de raden van de deelnemende gemeenten. Doel van de bijeenkomst is een toelichting op de impact en gevolgen van WWNV op de uitvoering van de sociale werkvoorziening en Presikhaaf Bedrijven en de urgentie van de aanvraag voor de Herstructureringsfaciliteit. Tijdens de politieke avond van 20 maart 2012 kunnen we nader ingaan op de gevolgen voor Overbetuwe.

7. Kosten, baten en dekking

Om het transitieproces te ondersteunen is een herstructureringsfaciliteit gecreëerd. Het budget voor de faciliteit is vastgesteld op maximaal 400 miljoen euro. Gemeenten kunnen de middelen uit de faciliteit uitsluitend gebruiken voor de herstructurering van de SW-sector. Dat betekent dat alleen kosten die met de transitie verbonden zijn uit de faciliteit worden gefinancierd. De faciliteit is nadrukkelijk niet bestemd om andere exploitatietekorten af te dekken. De hoogte van de bijdrage voor Presikhaaf Bedrijven is afhankelijk van de omvang van de SW-populatie. Het 'maximale' trekkingsrecht bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven € 11,7 miljoen. Van gemeenten wordt daarbij door het ministerie van SZW een cofinanciering van 25% gevraagd, oftewel € 3,9 miljoen. Voor Overbetuwe is dat € 273.000. Door de in de begroting van 2012 van Presikhaaf Bedrijven reeds verwerkte afwaardering van het onroerend goed en onder meer door diverse frictiekosten is daarmee aan de voorwaarde van cofinanciering voldaan. De totale herstructureringsfaciliteit komt daarmee uit op € 15,6 miljoen.

Naast de bijdrage in de herstructureringskosten, zullen wij als gemeente ook de negatieve exploitatieresultaten moeten opvangen voor zover deze niet door Presikhaaf zelf (via het weerstandsvermogen) kunnen worden opgevangen. In 2015 verwacht Presikhaaf Bedrijven een negatief eigen vermogen van € 30,9 miljoen. Hiervan is al een bedrag van € 7,3 miljoen van de herstructureringsfaciliteit verwerkt. De resterende € 4,4 miljoen uit de herstructureringsfaciliteit wordt in de jaren na 2015 ontvangen en kan in mindering worden gebracht op de € 30,9 mln. De resterende € 26,5 miljoen komt voor rekening van de gemeenten. Voor Overbetuwe komt dat neer op € 1.855.000 omdat wij voor ca. 7% risicodragend zijn. In 2020 verwacht Presikhaaf Bedrijven nog steeds een tekort van € 3,511 miljoen (€ 245.770 voor Overbetuwe). Het ligt in de verwachting dat er de komende jaren structureel geld bij moet.

Vanwege de verplichting ten opzichte van de huidige SW populatie is in het gekozen scenario de eerste jaren ook sprake van aanzienlijke exploitatietekorten. In 2015 verwacht Presikhaaf Bedrijven een exploitatietekort van € 8,4 miljoen, waarvan het Overbetuwse gedeelte ongeveer € 590.240 zal zijn. Deze zullen conform de afspraken van de Gemeenschappelijke Regeling moeten worden afgedekt door de deelnemende gemeenten. Het is mogelijk dit tekort te dekken uit budget WWNV aangezien het Wsw budget vanaf 1 januari 2013 onderdeel uitmaakt van het Participatiebudget. Dit gaat dan wel ten koste van de re-integratieactiviteiten van de andere doelgroepen die onder het Participatiebudget vallen. Ook is gezien de bezuinigingen op het Participatiebudget dit budget in 2015 niet voldoende om te voldoen aan de Wsw verplichtingen. Binnen de gemeentelijke begroting zal naar (forse) aanvullende dekkingsmiddelen gezocht moeten worden.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th.M.M. Hoex

E. Tuijnman

8. Relevante stukken

1. Raadsbesluit
2. Brief gevoelen
3. Notitie Stip op de horizon, Presikhaaf Bedrijven

Portefeuillehouder: G. Koopmans

Behandelend ambtenaar voor technische vragen: L.C.M. Roeling, tel.: (0481) 362121,
email: l.roeling@overbetuwe.nl